

Vorbereidingsformulier werkvorm 7: Uitzendpuzzel

Totale duur	60 min
Locatie	In de eigen organisatie
Docent	Docent uit de eigen organisatie, met kennis van het Inzet- en Beleidskader NL-Alert, het mandaatbesluit en de regionale afspraken over de inzet van NL-Alert. De docent vervult in deze werkvorm vooral de rol van procesbegeleider.
Doelgroep en groepsgrootte	Deze werkvorm is bedoeld voor groepen van 12 tot 20 deelnemers die gebruikersrol uitzender binnen NL-Alert vervullen.
Werkvorm	Deze werkvorm is een interactieve, gestructureerde oefening waarin deelnemers met vooraf opgestelde conceptberichten aan de slag gaan. Zij moeten deze toetsen aan aanvullende informatie vanuit de Beslisser en Opsteller, controleren op juistheid en volledigheid, en vervolgens correct verwerken in de opleidingsomgeving van de NL-Alert applicatie.
Startniveau	Gevorderd
Leerdoelen	Na afloop van deze werkvorm kunnen de deelnemers: <ul style="list-style-type: none"> • Een conceptbericht inclusief uitzendgebied toetsen aan de richtlijnen uit het Inzet- en Beleidskader en indien nodig aanpassing afstemmen; • Het NL-Alert uitzenden in de oefenomgeving van de NL-Alert applicatie (indien gewenst met behulp van de verkorte handleiding opstellen en uitzenden van een NL-Alert); • Eenduidige opvolging realiseren na uitzenden van het NL-Alert door aanpassingen van actieve berichten en eindberichten te toetsen aan het Inzet- en Beleidskader; • Aanpassingen van actieve berichten en eindberichten uitzenden via de applicatie; • De rol onder tijdsdruk uitvoeren.

Vorbereiding door de deelnemer	De inhoud van de meest actuele versie van de NL-Alert e-modules en andere relevante documenten. Zie <i>Hoofdstuk 2 Voorkennis van de deelnemer</i> van de docentenhandleiding.
Vorbereiding door de docent	<p>De docent is verantwoordelijk voor het voorbereiden en begeleiden van de werkvorm. De volgende onderdelen dienen vooraf te worden voorbereid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vorbereiden van materialen per groep Zorg dat per groepje (2–3 deelnemers) toegang is tot een laptop of werkplek met internetverbinding, zodat gewerkt kan worden in de opleidingsomgeving van de NL-Alert applicatie. Controleer vooraf of alle deelnemers beschikken over geldige inloggegevens en gekoppeld zijn aan de juiste meldkamer. Het scenario wordt per groep beschikbaar gesteld, geprint of centraal geprojecteerd. In ronde 1 ontvangen deelnemers een casuskaart en een conceptbericht op papier. In ronde 2 en 3 staan conceptberichten vooraf klaargezet in de opleidingsomgeving van de NL-Alert applicatie. Per ronde wordt aanvullende informatie gedeeld via een dia of hand-out. Deze informatie bevat nuance of correcties waarmee deelnemers het conceptbericht moeten toetsen. Zorg dat alle groepen gelijktijdig dezelfde informatie ontvangen. • Vorbereiding voor de docent Bereid vooraf een volledig uitgewerkt scenario voor met drie rondes: eerste uitzending, wijziging of aanscherping, en eindbericht. Gebruik hierbij het voorbeeldscenario en het format voor scenario-ontwerp als leidraad. Gebruik hierbij bijlage 1.1. Zorg dat de conceptberichten in ronde 2 en 3 vooraf in de opleidingsomgeving zijn ingevoerd, zodat deelnemers deze moeten controleren en aanpassen in plaats van volledig nieuw opstellen. Deze conceptberichten kunnen pas de dag van de training worden ingevoerd in de opleidingsomgeving. Controleer vooraf welk gebied beschikbaar is in de opleidingsomgeving van de NL-Alert applicatie en pas het scenario hierop aan. Kies concrete plaatsnamen, wijken of straten zodat deelnemers realistisch een uitzendgebied kunnen selecteren en aanpassen. Doorloop het scenario zelf minimaal één keer in de applicatie om te controleren of: <ul style="list-style-type: none"> ○ Het aanpassen van een bestaand bericht goed werkt ○ Het uitzendgebied correct kan worden ingesteld of gewijzigd ○ Conceptberichten zichtbaar en bewerkbaar zijn ○ Technische instellingen zoals uitzendtijd correct functioneren • Inrichting van de ruimte Zorg voor een geschikte opstelling van de ruimte, met tafels waar subgroepen gezamenlijk kunnen overleggen terwijl zij toegang hebben tot een laptop of scherm. Voor de nabespreking kan een plenaire opstelling worden gebruikt waarin groepen hun keuzes rondom correcties, uitzendgebied en consistentie toelichten. Indien mogelijk kan één groep kort het scherm delen om gemaakte keuzes in de applicatie zichtbaar te maken.

Tijd	Beschrijving	Actie docent
Introductie 10 minuten	De deelnemers krijgen inzicht in het doel van de werkvorm.	<ul style="list-style-type: none"> • Start met een korte toelichting op het doel van de werkvorm: het versterken van de rol van de uitzender als laatste controle vóór uitzending. • Benadruk dat de focus ligt op: <ul style="list-style-type: none"> ○ Controleren van conceptberichten ○ Toetsen aan aanvullende informatie ○ Correct instellen van uitzendgebied en uitzendtijd ○ Zorgvuldigheid onder tijdsdruk • Deel de deelnemers op in groepjes van 2–3 personen. Het eerste conceptbericht krijgen ze op papier uitgedeeld met relevante informatie vanuit de beslisser en opsteller.
Ronde 1 10 minuten	De deelnemers analyseren een casus en een conceptbericht, brengen noodzakelijke aanpassingen aan en verwerken het bericht correct in de opleidingsomgeving.	<ul style="list-style-type: none"> • Deel de casuskaart uit met contextinformatie. • Deel het eerste conceptbericht op papier uit, inclusief relevante informatie vanuit de beslisser en opsteller. • Laat deelnemers 5 minuten gezamenlijk bespreken: <ul style="list-style-type: none"> ○ Klopt het bericht inhoudelijk? ○ Welke aanpassingen zijn nodig? ○ Is het handelingsperspectief passend? ○ Is het uitzendgebied logisch? • Laat deelnemers vervolgens inloggen in de opleidingsomgeving. • Zij voeren hun aangepaste versie van het NL-Alert in, bepalen het uitzendgebied en stellen de uitzendtijd correct in. Daarnaast zenden zij ook het NL-Alert uit. • Geef een tijdsignaal wanneer er nog 5 minuten resteren.
Ronde 2 10 minuten	De situatie ontwikkelt zich en er is een tweede NL-Alert nodig. Deelnemers toetsen een al klaargezet conceptbericht en passen deze aan.	<ul style="list-style-type: none"> • Geef aanvullende informatie over de casus via PowerPoint of op papier. • Geef aan dat in de opleidingsomgeving al een conceptbericht klaarstaat. • Vraag deelnemers te beoordelen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Klopt het bericht inhoudelijk? ○ Sluit het bericht aan op het eerdere NL-Alert? ○ Klopt het uitzendgebied nog? • Laat deelnemers het conceptbericht aanpassen waar nodig en gereedmaken voor uitzending. • Geef een tijdsignaal wanneer er nog 5 minuten resteren.

<p>Ronde 3 10 minuten</p>	<p>De deelnemers toetsen en passen een al klaargezet concepteindbericht aan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Geef de laatste update van de casus. • Geef aanvullende informatie waarmee deelnemers het klaargezette eindbericht moeten controleren en het actieve NL-Alert voortijdig te stoppen in de opleidingsomgeving. • Vraag hen specifiek te letten op: <ul style="list-style-type: none"> ○ Wat is het doel van dit eindbericht? ○ Is het handelingsperspectief voldoende en proportioneel? ○ Is het uitzendgebied passend? ○ Bouwt dit bericht voort op het vorige bericht? • Geef een tijdsignaal wanneer er nog 5 minuten resteren.
<p>Plenaire evaluatie en afronding 15 minuten</p>	<p>Deelnemers reflecteren op hun rol als uitzender en de verantwoordelijkheid die daarbij hoort.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bespreek plenair: <ul style="list-style-type: none"> ○ Wat veranderde er in jullie berichtgeving gedurende het incident? ○ Wat was lastig bij het controleren onder tijdsdruk? ○ Wanneer grijp je als uitzender in? • Vraag welke inzichten deelnemers meenemen naar hun eigen praktijk en wat zij bij een volgende inzet anders zouden doen.

1.1 Zelf een scenario ontwerpen

Bij deze werkvorm ontwerpt de docent een scenario waarin deelnemers niet primair zelf berichten formuleren, maar bestaande conceptberichten kritisch toetsen, corrigeren en zorgvuldig uitzenden in de opleidingsomgeving van de NL-Alert applicatie.

Het scenario moet daarom zo worden opgebouwd dat deelnemers worden uitgedaagd om inhoudelijke en technische onvolkomenheden te herkennen en onder tijdsdruk de juiste keuzes te maken.

1.1.1 Stap 1 – Kies een geschikt incidenttype

Kies een situatie waarbij een NL-Alert realistisch, maar niet vanzelfsprekend is. Het moet:

- Zich ontwikkelen over korte tijd (60–90 minuten scenariotijd)
- Meerdere informatie-updates bevatten
- Veranderen in urgentie of risico
- Ruimte geven voor keuzes in uitzendgebied
- Geschikt zijn om minimaal vier berichtenmomenten te creëren.

Voorbeelden:

- Brand met rookontwikkeling richting woonwijk
- Dreigend hoogwater
- Onbekende stof na bedrijfsongeluk
- Grote storing of uitval van water, stroom of mobiel netwerk

Let op: kies een gebied dat beschikbaar is in de opleidingsomgeving van NL-Alert.

1.1.2 Stap 2 – Werk met drie opeenvolgende rondes

Een uitzenderscenario bestaat uit drie fasen:

1. Eerste uitzending
2. Wijziging of aanscherping
3. Eindbericht of afschaling

Per ronde beschrijf je als docent:

- Wat er feitelijk aan de hand is
- Wat nog onzeker is
- Wat bestuurlijk wordt verwacht
- Of het risicogebied verandert

Zorg dat de situatie in iedere ronde inhoudelijk logisch voortbouwt op de vorige.

1.1.3 Stap 3 – Ontwerp realistische conceptberichten met aandachtspunten

Het kernonderdeel van deze werkvorm is het bewust inbouwen van onvolkomenheden in de conceptberichten. Schrijf eerst voor jezelf een inhoudelijk correct bericht. Pas dit vervolgens aan zodat het subtiele fouten bevat. Denk hierbij aan:

- Te stellige formuleringen
- Onnodige escalatie
- Te absolute geruststelling
- Onvolledig of onduidelijk handelingsperspectief
- Inconsistentie met eerdere berichten
- Een te ruim of juist te beperkt uitzendgebied

De fouten moeten realistisch zijn. Het doel is dat deelnemers moeten nadenken en toetsen, niet dat zij een evidente fout corrigeren. In de eerste ronde kan het conceptbericht op papier worden uitgedeeld. In ronde twee en drie kunnen de conceptberichten vooraf door de docent in de opleidingsomgeving van de NL-Alert applicatie worden klaargezet.

1.1.4 Stap 4 – Voeg aanvullende informatie toe

Per ronde ontvangt de groep aanvullende informatie via een dia, hand-out of mondelinge toelichting. Deze informatie bevat nuance of correctie die de deelnemer moet gebruiken om het conceptbericht te toetsen. Bijvoorbeeld:

- Metingen tonen geen giftige stoffen
- Er is nog geen evacuatiebesluit
- Het water daalt, maar blijft verhoogd
- Het risicogebied is uitgebreid

1.1.5 Stap 5 – Denk expliciet na over het uitzendgebied

Een goed uitzenderscenario bevat minimaal één moment waarop het uitzendgebied onderwerp van discussie moet zijn. Bepaal vooraf:

- Welk gebied in ronde 1 logisch is
- Of het gebied in ronde 2 moet worden uitgebreid of aangepast
- Of in de eindfase het gebied gelijk blijft of juist wordt verkleind

Controleer vooraf of deze gebiedswijzigingen technisch uitvoerbaar zijn in de opleidingsomgeving.

1.1.6 Stap 6 – Borg consistentie tussen de rondes

De kracht van het scenario zit in samenhang. Ronde 2 mag ronde 1 niet tegenspreken zonder toelichting. Het eindbericht moet zorgvuldig afschalen zonder de eerdere dreiging volledig te ontkennen. Let bij het ontwerpen op terminologie, toon en handelingsperspectief. De deelnemer moet leren dat een NL-Alert onderdeel is van een communicatiereeks.

1.2 Voorbeeldscenario: Dreigend hoogwater in laaggelegen woonwijk

Let op: voor de oefening moet de docent een gebied kiezen dat beschikbaar is voor de meldkamer waaraan de deelnemers zijn gekoppeld in de opleidingsomgeving van de NL-Alert applicatie.

Na dagenlange regenval stijgt het water in de [riviernaam] snel. In de laaggelegen woonwijk/centrum [wijknaam] in de gemeente [gemeentenaam] wonen circa 3.000 inwoners. Het water staat inmiddels dicht tegen de dijk. Het waterschap meldt dat het waterpeil sneller stijgt dan verwacht door combinatie van lokale neerslag en extra afvoer vanuit het buitenland. De wijk is eerder kwetsbaar gebleken bij hoge waterstanden. Er is op dit moment nog geen overstroming. Meetploegen controleren de dijk. Hulpdiensten staan paraat.

1.2.1 Eerste conceptbericht

Context:

Het water staat hoog maar is stabiel. Er is geen overstroming. In buurtapps vragen bewoners of zij zich zorgen moeten maken. Er is geen advies tot vertrek. De beslisser heeft besloten een eerste NL-Alert uit te zenden om alertheid te creëren.

Conceptbericht:

NL-Alert 04-03-2026 13:54: Water stijgt snel in [gemeente]. Overstroming is mogelijk. Blijf binnen en vermijd de wijk. Houd berichtgeving in de gaten.

Wat moet een uitzender hier signaleren?

- “Overstroming is mogelijk” is te alarmerend geformuleerd.
- “Vermijd de wijk” is niet passend en kan ongewenste effecten hebben. Onduidelijk welke wijken in [gemeente] worden bedoeld.
- Het bericht mist nuance over onzekerheid.
- Geen verwijzing naar officiële informatiekanalen.
- Onvoldoende duidelijk handelingsperspectief.

Opdracht deelnemers:

- Bespreek in je groep:
  - Wat is het doel van dit eerste bericht?
  - Is het handelingsperspectief voldoende en proportioneel?
  - Is het uitzendgebied passend?

- Log in op de opleidingsomgeving en:
  - Maak een nieuw conceptbericht aan.
  - Verwerk de aangepaste gegevens en zend het bericht uit.

1.2.2 Tweede conceptbericht

Context:

Er is lichte lekkage gemeld in twee tuinen aan de rand van de wijk. Zandzakken zijn geplaatst. Er is nog steeds geen evacuatiebesluit. Het CoPI wil inwoners voorbereiden op een mogelijke verslechtering. Op sociale media wordt gesproken over “aankomende evacuatie”.

Conceptbericht:

NL-Alert 04-03-2026 14:54: Evacuatie mogelijk in [gemeente]. Pak uw spullen en bereid vertrek voor. Wacht verdere instructies af.

Wat moet een uitzender hier signaleren?

- “Evacuatie mogelijk” kan paniek veroorzaken.
- “Pak uw spullen” is te directief en kan ongewenst gedrag uitlokken.
- Het bericht sluit onvoldoende aan op het eerdere NL-Alert.
- Het is onduidelijk of het uitzendgebied moet worden uitgebreid of gelijk moet blijven.
- Geen verwijzing naar officiële informatiekanalen.
- Onvoldoende duidelijk handelingsperspectief.

Opdracht deelnemers:

- Bespreek in je groep:
  - Wat is het doel van dit tweede bericht?
  - Is het handelingsperspectief voldoende en proportioneel?
  - Is het uitzendgebied passend?
  - Bouwt dit bericht voort op het vorige bericht?
- Doe de volgende acties in de opleidingsomgeving:
  - Selecteer het conceptbericht dat de docent heeft voorbereid.
  - Verwerk de aangepaste gegevens door en zend het bericht uit.

1.2.3 Eindbericht

Context:

Het waterpeil daalt sinds een half uur. Er is geen evacuatie nodig. Hulpdiensten blijven aanwezig voor monitoring. De burgemeester wil het incident afronden. Verdere updates volgen via de gemeente. Voorzichtigheid blijft geboden bij lage kelders.

Conceptbericht:

NL-Alert 04-03-2026 15:54: Gevaar geweken in [gemeente]. Overstromingsrisico is gezakt. Meer informatie op [gemeente.nl]

Wat moet een uitzender hier signaleren?

- Het bericht sluit onvoldoende aan op het eerdere NL-Alert waarin gesproken wordt over een mogelijke evacuatie.
- Gevaar is geweken is geen B1.
- Geen nuance over monitoring en nablijvende maatregelen.

Opdracht deelnemers:

- Bespreek in je groep:
  - Wat is het doel van dit eindbericht?
  - Is het handelingsperspectief voldoende en proportioneel?
  - Is het uitzendgebied passend?
  - Bouwt dit bericht voort op het vorige bericht?
- Log in op de opleidingsomgeving en:
  - Selecteer het concepteindbericht dat de docent heeft voorbereid.
  - Verwerk de aangepaste gegevens door en zend het bericht uit.